

Temat 1. : Wykorzystanie cyberprzestrzeni

Cel główny: Zwrócenie uwagi uczniów na różnorodne możliwości wykorzystania komputera/Internetu oraz uświadomienie im niebezpieczeństwa uzależnienia od komputera.

Cele operacyjne: uczeń

- wylicza do jakich celów można używać komputera,
- wie w czym, w dzisiejszych czasach, może mu pomóc praca z komputerem,
- wie o różnych propozycjach rozrywki jakie daje Internet – wybiera właściwe dla swojego rozwoju,
- potrafi zdefiniować słowo „uzależnienie”; wie, że istnieje uzależnienie od komputera,
- przyznaje, iż każdy, on również, narażony jest na niebezpieczeństwo uzależnienia.

Metody:

- projekcja filmu,
- rozmowa, dyskusja,
- praca w grupach,
- samodzielna, krytyczna refleksja,
- analiza porównawcza tekstów pod względem treściowym.

Środki dydaktyczne:

- film: „Wirtualne uzależnienie”,
- kartki z narysowanym kołem,
- plansze z tekstami do dyskusji.

1. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z narysowanym kołem, wyjaśnia, że oznacza ono całą dobę, i prosi, by każdy indywidualnie, kreśląc promienie, podzielił to koło w zależności od tego, ile czasu przeznacza na różne czynności; uczniowie wpisują nazwy tych czynności w poszczególnych polach koła. Po wykonaniu pracy, Nauczyciel rozmawiając z uczniami zwraca ich uwagę na czas spędzany przed komputerem.
2. Następnie uczniowie, na odwrocie kartek wypisują jakie korzyści, według nich, daje człowiekowi posługiwanie się komputerem; pracują wspólnie w grupach czteroosobowych.
3. Nauczyciel włącza film: „Wirtualne uzależnienie” i zatrzymuje go po części przedstawiającej zalety komputera (czas 3’18’’). Prosi, by uczniowie skonfrontowali swoją wiedzę (wypisaną na kartkach) na temat możliwości, jakie daje człowiekowi komputer/Internet, z propozycjami usłyszanymi w filmie. W podsumowującej rozmowie zachęca ich do podzielenia się pomysłami, w czym dla nich może być przydatny komputer, jak oni z niego korzystają, jakich może im dostarczyć dobrych rozrywek.
4. Włącza dalszy ciąg filmu; uczniowie oglądają kolejne części, zatytułowane: „Wady” i „Kto”, po czym Nauczyciel wyłącza film, by powrócić do niego na następnej lekcji.
5. Nauczyciel zwraca uwagę uczniów na ćwiczenie z narysowanym i wypełnionym przez nich kołem, poleca, by jeszcze raz spojrzeli na to czym wypełniają swój czas w ciągu doby, i zastanowili się czy przypadkiem nie widzą u siebie już jakiegoś uzależnienia lub zagrożenia

uzależnieniem. Zachęca ich również do odpowiedzialności za kolegów, zwrócenia uwagi na to jak spędzają wolny czas.

6. Na zakończenie Nauczyciel zadaje pytanie czy ktoś zapamiętał, jak w filmie określono uzależnienie od czegoś. Odpowiedź: jeden z psychologów nazwał je „niewolnictwem duszy”. Nauczyciel na tablicy zawiesza planszę z napisem:

„Niewolnictwo duszy to przywiązanie do jakiejś substancji tak bardzo, że dusza ograniczona, tańczy jak bąk wokół jednego centrum...”

i drugą planszę z fragmentem „Ody do młodości” Mickiewicza:

„Młodości! dodaj mi skrzydła!

Niech nad martwym wzleczę światem...

Młodości! Ty nad poziomy

Wylatuj, a okiem słońca,

Ludzkości całe ogromy

Przeniknij z końca do końca”. (lub wypisuje te słowa na tablicy)

Uczniowie wypowiadają się na temat tekstów na obu planszach, porównując ich wymowę, zwracają uwagę na ich treść, wyznaczając określony charakter, styl i jakość życia; młodość charakteryzuje się swoistą siłą, mocą twórczą, jest gotowa szybować w przestworza i nieść światu ożywczą energię (okiem słońca), itd.

Zniewolona uzależnieniem młodość obraca się wokół siebie, ciasnych spraw i tematów, zmierza ku zatraceniu energii i twórczej mocy, itd.

Jeśli czas nie pozwoli na wyczerpującą rozmowę, Nauczyciel może zadać pisemną pracę domową na powyższy temat.

Temat II Cyberprzestrzeń opanowana

Cel główny: Doprowadzenie uczniów do odpowiedzialnego korzystania z możliwości jakie daje im komputer/Internet, poszerzając ich wiedzę na temat typów uzależnień i ukazując wartość bezpośredniego kontaktu z drugą osobą.

Cele operacyjne: uczeń

- wylicza typy wirtualnych uzależnień,
- wie, iż są one niebezpieczne dla jego zdrowia fizycznego, psychicznego i duchowego,
- krytycznie odnosi się do swojego sposobu korzystania z komputera,
- wie, gdzie udać się po pomoc w sytuacji, kiedy nie radzi sobie z problemem,
- zna wartość bezpośrednich kontaktów z drugim człowiekiem,
- docenia wpływ przyrody na zdrowie fizyczne i psychiczne.

1. Nauczyciel nawiązuje do poprzedniej lekcji, zawieszając dwie plansze ze znanymi już tekstami (o „niewolnictwie duszy” i fragment „Ody do młodości”). Zapoznaje się z pisemnymi, domowymi pracami uczniów – jeśli takie zadał.
2. Następnie wprowadza uczniów w treść lekcji poprzez rozmowę o przyczynach wchodzenia w uzależnienia od komputera.
3. Nauczyciel włącza film: „Wirtualne uzależnienie” (czas 8’14’’). Uczniowie zapoznają się z różnymi typami uzależnień. Nauczyciel przerywa projekcję filmu i na tablicy wiesza planszę z wypisanymi, wymienionymi w filmie uzależnieniami. Jeszcze raz je odczytuje, po czym krótko je omawia przy współudziale młodzieży.

Typy uzależnień: 1) erotomania, 2) socjomania internetowa, 3) uzależnienie od sieci – aukcji, 4) przeciążenie informacyjne, 5) uzależnienie od komputera.

4. Następnie Nauczyciel włącza dalszy ciąg filmu. Zatrzymuje uwagę uczniów na części pt. „Refleksja” – czyni pauzy po każdym postawionym w tym fragmencie pytaniu. Prosi, by uczniowie na kartce zapisywali sobie odpowiedzi na kolejne pytania: „tak” lub „nie”. Uczniowie sami wyciągają wnioski dla siebie z zebranych odpowiedzi.
5. Po skończonym filmie Nauczyciel pyta, czy ktoś chce podzielić się refleksją na temat wpływu, jaki wywiera komputer na jego życie. Prosi też o swobodne wypowiedzi dotyczące treści całego filmu: co szczególnie ich w pokazanym materiale poruszyło, na co zwrócili uwagę, itp.
6. Na zakończenie lekcji, Nauczyciel dzieli uczniów na grupy czteroosobowe. Poleca, by w każdej grupie wybrano kogoś do odegrania roli osoby uzależnionej od komputera (od gier komputerowych, od internetowych zakupów, nieustannego komunikowania się z kolegami, przeglądania stron internetowych, itd.), a następnie przygotowano i odegrano scenki przedstawiające rozmowy z osobami uzależnionymi. Uczniowie mają za zadanie znaleźć maksymalnie dużo pozytywnych argumentów, by przekonać osobę uzależnioną do podjęcia wysiłku w celu wyjścia z nałogu oraz zwrócić jej uwagę na wielką wartość i radość życia w bezpośrednim kontakcie z drugim człowiekiem. Wskazane jest, by uczniowie podali różne propozycje spędzania wolnego czasu, również na świeżym powietrzu, a także wykazali wiedzę na temat tego, gdzie osoba uzależniona może udać się po fachową pomoc.

Danuta Tum